

Ergenlerde Sosyal Kaygı ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

The Relationship Between Social Anxiety and Attachment Styles of Adolescents

Gülin YAZICI ÇELEBİ

MEB, Soğuksu Anadolu İmam Hatip Lisesi, Trabzon, Türkiye

Makale Geliş Tarihi: 17.02.2016

Yayına Kabul Tarihi: 12.06.2017

Özet

Bu araştırmanın amacı sosyal kaygı ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 258 Lise öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak İlişki Ölçekleri Anketi, Sosyal Kaygı Ölçeği ve araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Analizlerde Sosyal Kaygı ve Bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin yanı sıra, tanımlayıcı bazı özelliklere göre sosyal kaygının farklılaşp farklılaşmadığı incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda sosyal kaygı ile bağlanma stilleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu, ergenlerin sosyal kaygı düzeylerinin cinsiyet değişkeni açısından farklılaşmadığı, anne ve babanın eğitim düzeyine ve babadan görülen ilgi ve sevgiyi yeterli bulma derecesine göre farklılaştığı bulgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ergen, Bağlanma Stilleri, Sosyal Kaygı

Abstract

The purpose of this research is to examine the relationship between social anxiety and attachment styles of adolescents. The study group consisted of 258 high school students. As the data collection tool of the research, the Relationship Scales Questionnaire, Social Anxiety Scale and the personal information form were used. In addition to Social Anxiety and Attachment styles, whether social anxiety changes or not according to descriptive characteristics were also analyzed. The analyses revealed that there was a significant relationship between social anxiety and attachment styles; the social anxiety levels of adolescents did not change with respect to the gender variable, but varied with the educational level of parents and the degree of satisfaction with the attention and affection of the father.

Key Words: Adolescents, Social Anxiety, Attachment Style

1. Giriş

İnsan sosyal bir varlıktır ve günlük hayat içerisinde sürekli olarak insanlarla iletişim halindedir. Bazı insanlar bu iletişim sürecinde oldukça rahat ve girişimci olabilirken bazı insanlar daha geride kalmayı tercih edebilmektedir. Toplum içerisinde sıkılgan, içe kapanık gibi ifadelerle nitelenen bu insanların yaşadıkları sıkıntının literatürdeki karşılığı sosyal kaygıdır. Sosyal kaygı bireyin diğer insanlar tarafından değerlendirileceği, küçük düşeceği, rezil olacağı düşüncesi ile birçok durumdan korkma olarak tanımlanabilecek bir kavramdır (Işık, 1986). Leary ve Kowalski (1995) ise, sosyal kaygının ortaya çıkışını, bireyin başkaları tarafından nasıl algılandığı ve değerlendirildiği ile aşırı ilgilenmesiyle açıklar. Sosyal kaygısı yüksek bireyler sosyal ortamlara girmekten ya da insanlarla iletişim kurmaktan korku duymaktadırlar. Sosyal kaygı bozukluğu olan bireylerin hissettikleri kaygı çok şiddetli olmakta ve bu duyguları yaşamamak için başvurdukları kaçınma davranışları bu kişilerin evde, işte, okulda ve diğer sosyal ortamlarda performansını düşürmekte ve ilişkilerin bozulmasına yol açmaktadır (Albano, Chorpita ve Barlow, 2003). Sosyal kaygı düzeyi yüksek olan bireyler kendi kendilerine bazı sayıtlılar geliştirmekte ve sosyal ilişkilerini bu sayıtlılar doğrultusunda şekillendirmektedirler. Schlenker ve Leary (1982), bireyin sosyal etkileşimde bulunduğu insanlar üzerinde belli bir izlenim oluşturma çabası içinde olduğunu ve istediği izlenimin oluşup oluşmayacağından emin olmadığını bu durumda da sosyal kaygı yaşayabileceğini söyler. Reddedilme, küçük düşme vb. kaygılarla sosyal ilişkilerden kaçınma eğilimi gösterebilmektedirler. Sosyal kaygıda önemli risk faktörlerinden biri yaşıdır. Sosyal kaygı daha çok 13-19 yaş döneminde başlar ve yoğunlaşır (Eren, 2002). Ergenlik döneminde beğenilme takdir edilme ihtiyacının oldukça belirgin olduğu düşünülürse sosyal kaygının bu dönemde daha yoğun yaşanmasının beklenen bir durum olduğu söylenebilir. Sosyal kaygı üzerinde etkili birçok faktör söz konusudur. Bunlar içinde aile ile olan ilişkiler oldukça önemli bir yer tutar. Rapee ve Heimberg (1997) sosyal kaygılı bireylerin hayata aşırı koruyucu veya aşırı müdahaleci ebeveynlerle başladıklarını vurgularlar. Kearney (2005), sosyal kaygıya neden olan ebeveyn ve aile ortamına ilişkin bazı durumları şu şekilde derlemiştir:

- Çocuğu sosyal aktivitelerden mahrum bırakma,
- Başkalarının fikirlerini ve olumsuz değerlendirmelerini aşırı önemseme,
- Ailenin sosyal ilişkilerinde zayıf olması ve sosyal durumlardan kaçınması,
- Çocuğa karşı aşırı korumacı, sıcaklık ve ilgiden yoksun tutum,
- Çocuğun reddedilmesi,
- Değişkenlik / dengesizlik / istikrarsızlık: yetişkinlerle yakın ilişkilerin çokluğu ebeveynler arası evlilik çatışması, ebeveynde mental bozukluk öyküsü, sık taşınma, kanunlarla sorun yaşama, evden kaçma, fiziksel ve cinsel istismar, okul başarısızlığı, okulu bırakma, özel eğitim gereksinimi.

Çocukluk dönemindeki sosyal kaygı ilk bakım verenle diğer kişileri ayırt etmesi ile başlar ve çocuğun kendini sosyal bir obje olarak algılayıp kendine yönelik ilginin artmasıyla devam eder (Leary, 1983). İlk bakım verenle kurulan ilişkiler akla bağlanma kavramını getirmektedir. Bağlanma kavramı, insanların kendileri için önemli gördükleri kişilere karşı geliştirdikleri güçlü duygusal bağlar olarak tanımlanmaktadır (Bowlby, 1969). Hayatımızda önemli bir yer tutan bağlanma kavramı, birey için önemli olan

insanlara karşı hissedilen, bu kişilerle birlikteyken keyif alınmasını, sıkıntılı durumlardaysa onlarla rahatlamayı sağlayan güçlü bir duygusal sistemdir (Ainsworth, 1991). Bağlanma Kuramı İngiliz Psikanalist John Bowlby (1969) tarafından geliştirilmiştir. Kuram, insanların kendileri için önemli olan kişilerle güçlü duygusal bağlar kurma eğiliminin nedenlerini açıklayan ve ebeveyn ile çocuk arasında kurulan bağın, çocuğun güvenlik hissi ve psikolojik gelişimi üzerindeki önemini anlama temeline dayanmaktadır. Bebekler içgüdüsel olarak onları koruyacak ve ihtiyaçlarını karşılayacak kişilere ihtiyaç duymaktadırlar. Bu kişiler genellikle ebeveynleri ya da bakıcılarıdır (Bowlby, 1969). Yaşamın ilk yılları birçok açıdan kritik bir evredir. Bu dönemde kurulacak güven ve sevgiye dayalı ilişkiler bireylerin gelecekteki ilişkilerini de önemli ölçüde etkileyecektir. Bu ilişkilerin başında ise bağlanma ilişkisi gelmektedir, bu nedenle doğumdan hemen sonra başlayan bağlanma süreci yaşamsal öneme sahiptir. Bowlby'ye (1969) göre bağlanma bebeklik döneminde tamamlanmamaktadır. Bowlby (1969) bağlanma davranışının, kişinin tüm yaşamı boyunca çok önemli olduğunu ve insan ilişkilerini "beşikten mezara" belirlediğini savunmuştur. Bağlanma kuramına göre bebeğin ilk bakım verenle kurduğu bu duygusal bağ onun ileriki yaşamında kuracağı kişilerarası ilişkileri (arkadaşlık, romantik ilişkiler vb) şekillendirmektedir. Bartholomew ve Horowitz (1991) Bowlby'nin bağlanma kuramını temel alarak yaptıkları çalışmada bağlanma stillerinin dörtlü modelini geliştirmişlerdir.

Bartholomew ve Horowitz (1991) bağlanmayı güvenli, saplantılı, kayıtsız ve korkulu olarak dört boyutta ele almış ve bu biçimleri aşağıdaki şekilde açıklamışlardır.

Güvenli bağlanma biçimi: Olumlu benlik ve olumlu başkaları modellerinin bileşimini içermektedir. Güvenli bağlanma stiline sahip olan kişilerin kendilerini sevmeye değer bireyler olarak gördükleri, özgüvenlerinin ve benlik saygılarının yüksek olduğu ve diğer insanlara daha rahat güvendikleri ve onları sıcak, duyarlı ve kabul edici olarak bulma ile ilgili inançlarının olduğu ifade edilmiştir. Bu bireylerin olumlu benlik algılarını korumak için başkalarının onayına daha az ihtiyaç duydukları belirtilmektedir.

Saplantılı bağlanma biçimi: Olumsuz benlik modeli ile olumlu başkaları modelinin birleşimi olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlanma stilinde olan kişilerde olumsuz bir benlik algısı vardır, özgüvenleri düşüktür, reddedilme ve terk edilme kaygıları yüksektir bu nedenle de karşısındaki kişileri güvenilmez bulma eğilimindedirler. Bu kişiler diğer kişilerle yakın ilişkide bulunmak isterler ancak kendilerini kanıtlama eğiliminde olduklarından ve ısrarcı bir tutum gösterdiklerinden diğer insanların kendilerinden uzaklaşmasına neden olabilirler.

Kayıtsız bağlanma biçimi: Benlik modelinin olumlu, başkaları modelinin olumsuz olduğu bağlanma biçimidir. Saplantılı bağlanma stiline tam karşıttır, düşük anksiyete ve yüksek kaçınma davranışı göstermektedirler. Bu kişiler özerkliklerine aşırı önem verirler ve yakın ilişkilerin gerekliliğini reddetme eğilimindedirler. Bağlanma figüründen dolayı yaşanabilecek hayal kırıklığının önüne geçmek için yakın ilişkilerden kaçarak olumlu benlik algılarını koruma eğilimi göstermektedirler.

Korkulu bağlanma biçimi: Hem benlik hem de başkaları modelleri olumsuzdur. Bu bağlanma biçimi güvenli bağlanma biçiminin tam tersidir. Kendilerini sevmeye başkalarını da güvenilmeye değer bulmazlar. Kaygı ve kaçınmaları yüksek, özgüvenleri düşük-

tür ve çekingendirler, reddedilme korkusu nedeni ile yakın ilişkilerden kaçınma eğilimi gösterirler. Bu bağlanma biçimi Hazan ve Shaver'in kaçınan bağlanma biçimine karşılık gelmektedir (Sümer ve Güngör, 1999). Genel olarak bakıldığında bağlanma stillerinin bireylerin sosyal ilişkilerini şekillendirecek bir etkiye sahip olabileceği düşünülmektedir. Sosyal kaygısı yüksek bireyler sosyal ilişkiler konusunda sorun yaşamakta, sosyal ortamlara girmekten ya da insanlarla iletişim kurmaktan korku duymaktadırlar. Yaşanan bu korku nedeniyle bireyler bu korkuyla yüzleşmektense kaçınma davranışları göstermektedir. Bu durum bireylerin sosyal ortamlarda performansını düşürmekte ve ilişkilerin bozulmasına yol açabilmektedir. Ergenlik dönemi gencin akranları ile yakın ilişkilere ihtiyaç duyduğu sosyalleşme ihtiyacının yüksek olduğu bir dönemdir bu nedenle de sosyal kaygı ve onunla ilişkili olabilecek değişkenleri belirlenmesi önem taşımaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı ergenlerde sosyal kaygı ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırmada ayrıca sosyal kaygı düzeyinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmaktadır.

2. Yöntem

Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel desen; iki ya da daha fazla sayıdaki değişken arasında, birlikte değişim varlığını ve derecesini belirlemeyi amaçlayan bir araştırma modelidir (Cohen, Manion ve Morrison, 2007). Araştırmanın çalışma grubunu 258 lise öğrencisi oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak Bartholomew ve Horowitz (1991) tarafından geliştirilen ve Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması Sümer ve Güngör (1999) tarafından yapılan İlişki Ölçekleri Anketi, Sosyal Kaygı Ölçeği ve araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Ölçeklerin bu araştırma için güvenilirlik analizleri yapılmış İlişki Ölçekleri anketi için tüm alt boyutlarda güvenilirlik en düşük $\alpha = .76$, sosyal kaygı ölçeği için ise $\alpha = .82$ olarak bulunmuştur. Elde edilen veriler SPSS 17 programı ile analiz edilmiş ve sonuçlar tablolaştırılarak yorumlanmıştır. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediklerini belirlemek amacıyla Kolmogrow-Smirnow testi yapılmış ve verilerin normal dağılım gösterdiği görülmüştür. Verilerin ikili grup karşılaştırmalarında t-testi, üç ve daha fazla grup karşılaştırmalarında Anova testi kullanılmıştır. Anlamlı fark çıkan sonuçlarda farkın kaynağını belirlemek için Tukey testinden yararlanılmıştır. Ölçek puanları arasındaki ilişkinin belirlenmesi için yapılan korelasyon analizinde Spearman korelasyon katsayısı kullanılmıştır. Analizlerde sosyal kaygı ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin yanı sıra, tanımlayıcı özelliklere (cinsiyet, okul türü, ebeveyn eğitim durumu vb) göre sosyal kaygının farklılaşp farklılaşmadığı incelenmiştir.

3. Bulgular ve Yorumlar

Tablo 1: Sosyal Kaygı ve Bağlanma Stilleri arasındaki İlişkinin İncelenmesi

	Sosyal Kaygı	Korkulu Bağlanma	Kaygılı Bağlanma	Güvenli Bağlanma	Saplantılı Bağlanma
Sosyal Kaygı	1,00				

	Sosyal Kaygı	Korkulu Bağlanma	Kaygılı Bağlanma	Güvenli Bağlanma	Saplantılı Bağlanma
Korkulu Bağlanma	0,34**	1,00			
Kaygılı Bağlanma	0,07	0,18**	1,00		
Güvenli Bağlanma	-0,48**	-0,31**	-0,14	1,00	
Saplantılı Bağlanma	0,35**	0,18**	0,17**	-0,21**	1,00

Tablo 1. İncelendiğinde Sosyal Kaygı ile Güvenli Bağlanma puanları arasında ters yönlü güçlü bir ilişki olduğu, Sosyal Kaygı ile Saplantılı Bağlanma arasında ise pozitif yönde güçlü bir ilişki olduğu görülmektedir.

Tablo 2: Sosyal Kaygı Düzeyinin Cinsiyet Değişkeni Açısından İncelenmesi

	Cinsiyet	N	Ort.	Ss	t	p
Sosyal Kaygı	Kadın	123	64.47	19.06.	-1,34	0,18
	Erkek	135	67.51	17,3		

Tablo 2. İncelendiğinde öğrencilerin sosyal kaygı puanlarının cinsiyet değişkeni açısından farklılaşmadığı söylenebilir.

Tablo 3: Bağlanma Stillerinin Cinsiyet Değişkeni Açısından İncelenmesi

Bağlanma Stilleri	Cinsiyet	N	Ort.	Ss	t	p
Korkulu	Kız	123	14,61,	4,76	2,44	0,01
	Erkek	135	13,22	4,33		
Kaygılı	Kız	123	21,83	4,99	-0,01	0,99
	Erkek	135	21,84	4,14		
Güvenli	Kız	123	20,44	5,11	-1,21	0,22
	Erkek	135	21,21	5,05		
Saplantılı	Kız	123	14,12	4,91	-0,56	0,57
	Erkek	135	14,43	3,99		

Tablo 3 incelendiğinde katılımcıların bağlanma puanlarının cinsiyet değişkeni açısından farklılaştığı, kadın katılımcıların korkulu bağlanma puanlarının erkek katılımcılardan daha yüksek olduğu ve farkın anlamlı olduğu görülmektedir.

Tablo 4: Sosyal Kaygı Düzeyinin Baba'nın Öğrenim Düzeyine Göre İncelenmesi

	KT	Sd	KO	F	p
Gruplararası	3373,34	2	1686,667		
Grupiçi	81691,41	255	320,358	5,26	0,006
Toplam	85064,744	257			

Tablo 4 de katılımcıların babalarının öğrenim düzeylerine göre sosyal kaygı puanlarının incelendiği Annova analizi sonuçları yer almaktadır. Katılımcıların sosyal kaygı puanlarının babalarının öğrenim düzeylerine göre farklılaştığı görülmektedir. Farkın nerden kaynaklandığını belirlemek için yapılan Tukey testinde farkın ilk/ortaokul mezunu babalardan kaynaklandığı görülmüştür. Öğrenim düzeyi ilk/ortaokul mezunu olan babalara sahip katılımcıların sosyal kaygı puanlarının diğer gruplardan anlamlı olarak

yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 5: Sosyal Kaygı Düzeyinin Annenin Öğrenim Düzeyine Göre İncelenmesi

	KT	Sd	KO	F	p
Gruplararası	3002,77	2	1501,38		
Grupiçi	82061,97	255	321,821	4,66	0,01
Toplam	85064,74	257			

Tablo 5 de katılımcıların annelerinin öğrenim düzeylerine göre sosyal kaygı puanlarının incelendiği Anova analizi sonuçları yer almaktadır. Katılımcıların sosyal kaygı puanlarının annelerinin öğrenim düzeylerine göre farklılaştığı görülmektedir. Farkın nerden kaynaklandığını belirlemek için yapılan Tukey testinde farkın ilk/ortaokul mezunu annelerden kaynaklandığı görülmüştür. Öğrenim düzeyi ilk/ortaokul mezunu olan annelere sahip katılımcıların sosyal kaygı puanlarının diğer gruplardan anlamlı olarak yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 6: Sosyal Kaygı Düzeyinin Baba'dan Görülen İlgî ve Sevgiyi Yeterli Bulma Derecesine Göre İncelenmesi

	KT	Sd	KO	F	p
Gruplararası	25554,04	2	12777,02		
Grupiçi	59510,69	255	233,375	54,74	0,00.
Toplam	85064,74	257			

Tablo 6 da katılımcıların babalarından gördükleri ilgi ve sevgiyi yeterli bulma derecelerine göre sosyal kaygı puanlarının incelendiği Anova sonuçları görülmektedir. Sonuçlara bakıldığında babalarından gördükleri ilgi ve sevgiyi yeterli bulanlarla, yetersiz bulan ve ilgi/sevgi görmediğini ifade edenler arasında anlamlı fark olduğu görülmektedir. Farkın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek amacıyla yapılan Tukey testinde farkın yeterli ilgi ve sevgi gördüklerini düşünen gruptan kaynaklandığı görülmüştür. Babalarından gördükleri ilgi ve sevgiyi yeterli bulanların kaygı puanları diğer gruplardan anlamlı olarak düşüktür. Aynı değişken anneler içinde incelenmiş ancak sonuç anlamlı çıkmamıştır.

4. Tartışma

Araştırma sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde bağlanma stillerinin bireylerin sosyal kaygı düzeyleri üzerinde etkili olduğu bu nedenle ilk bakım verenle (genellikle ebeveynlerle) kurulacak ilişkilerin büyük önem arz ettiği söylenebilir. Vertue (2003) sosyal kaygının oluşumunu incelediği modelinde bağlanma kuramına ağırlık vermiştir. Sosyal kaygının çok küçük yaşlarda ortaya çıktığını ve bebekle bakım veren arasında kurulan ilişkinin sosyal kaygıların temelini oluşturduğunu ifade etmiştir. Bar-Haim, Dan, Eshel ve Sagi-Schwartz (2007) kararsız bağlanma stiline sahip erkek çocuklarının güvenli bağlanma stiline sahip olan erkek çocuklarına göre sosyal fobi düzeylerinin daha yüksek olduğunu bulmuşlardır. Sümer ve Şendağ (2009) tarafından yapılan araştırmada orta çocukluk döneminde ebeveynlere bağlanmanın öznel benlik algıları ve kaygı üzerindeki etkileri incelemişlerdir. Araştırmacılar anne ve babaya bağlanma-

nın kaygıyı yordamada etkili olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Öğretmen adayları üzerinde yapılan bir araştırmada bağlanma stilleri ve sosyal kaygı arasındaki ilişki ve sosyal kaygı çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Araştırma bulguları sosyal kaygı üzerinde anne ve baba eğitim düzeylerinin etkili olduğu ve bağlanma stilleri ile sosyal kaygı arasında orta düzeyde bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sonuçlar araştırma bulgularımızla örtüşmektedir. Birçok araştırma babalarla kurulan ilişkinin sosyalleşme süreci üzerindeki etkilerine vurgu yapmaktadır. Bu araştırmanın sonuçları da bu yöndedir. Ebeveynlerin çocuklarla kuracakları ilişkinin kalitesi sosyal kaygı üzerinde etkili değişkenlerden bir tanesidir. Bağlanma sürecinin doğumdan itibaren başladığı düşünülürse bu konuda anne babalara verilecek eğitimlerin hamilelik döneminde planlanması önerilebilir. Ayrıca ergenlik döneminde yaşanması olası problemlere yönelik okullarda düzenlenecek aile eğitimlerinde bu konulara yer verilmesi önerilebilir.

5. Kaynakça

- Albano, A. M., Chorpita, B. F. and Barlow, D. H. (2003). Childhood anxiety disorders. E. J. Mash ve R. A. Barkley (ed.), *Child Psychopathology* (279-329). New York: Guilford.
- Ayberk, A. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stilleri ve Sosyal Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Muğla Üniversitesi, Muğla.
- Balkan Kaya, İ. (2009). Bağlanma stillerinin evlilik ilişkisi üzerindeki etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Bar-Haim, Y., Dan, O., Eshel, Y. and Sagi-Schwartz, A. (2007). Predicting children's anxiety from early attachment relationships. *Journal of Anxiety Disorders*, 21, 1061-1068.
- Bowlby, J. (1980). *Attachment and Loss: Vol. 3*, New York: Basic Books.
- Cohen, L., Manion, L., and Morrison, K. (2007). *Research Methods in Education* (6th ed.). New York: Routledge Falmer.
- Çelik, S. (2004). Bağlanma Yönelimli Psikoeğitim Grup Programının Saplantılı Bağlanma Biçimine Sahip Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Biçimleri Üzerine Etkisi. Yayınlanmamış doktora tezi. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Eren Gümüş, A. (2002). Sosyal kaygıyla başa çıkma programının üniversite öğrencilerinin sosyal kaygı düzeylerine etkisi. Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Işık, E., (1996). Anksiyete Bozuklukları ;Somatoform Bozukluklar, Dissosiyatif Bozukluklar, Yapay Bozukluklar, Ankara: Kent Matbaası
- Karaşar, B. (2014). Öğretmen Adaylarının Bağlanma Stilleri ve Sosyal Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 27-49.
- Kayahan, A. (2002). Annelerin bağlanma stilleri ve çocukların algıladıkları kabul ve reddin çocuk ruh sağlığı ile ilişkisi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi, İzmir.
- Kearney, C. A. (2005). *Social Anxiety and Social Phobia in Youth*. New York: Springer
- Leary, M. R. and Kowalski, R. M., (1995). *Social Anxiety*. Newyork: Guilford Press.
- Rapee, R.M., Heimberg, R.G. (1997). A cognitive-behavioral model of anxiety in social phobia. *Behavior research and therapy*, 35, 741-756.
- Schlenker, B.R. and Leary, M.R. (1982). Social anxiety and self presentation: A conceptualization model. *Psychological Bulletin*, 92, 641-669.
- Sümer, N. ve Şendağ-Anafarta, M. (2009). Orta Çocukluk Döneminde ebeveynlere Bağlanma, Benlik Algısı ve Kaygı. *Türk Psikoloji Dergisi*, 24(63),86-101.

Vertue, F. M. (2003). From adaptive emotion to dysfunction: An attachment perspective on social anxiety disorder. *Personality and Social Psychology Review*, 7(2),170-191.

Extended Abstract

Humans are social beings and they are in constant communication with other human beings in daily life. While some human beings are quite relaxed and sociable in this process of communication, others may prefer to stay behind. The distress experienced by these individuals, who are usually characterized as diffident introverts within society, is defined as social anxiety in the literature. Social anxiety is a concept that can be defined as the fear of many situations based on the idea of being evaluated by others, and being humiliated and ashamed (Işık, 1986). Social anxiety during childhood starts when the child distinguishes the primary caretaker and other people, and continues as the child perceives him or herself as a social object while the interest towards himself or herself increases (Leary, 1983). The relationships established with the primary caretaker implies the concept of attachment. The concept of attachment is defined as strong emotional bonds that individuals establish with people whom they consider as important to themselves (Bowlby, 1969). The purpose of this research is to examine the relationship between social anxiety and attachment styles. The research also intends to investigate social anxiety levels with regards to several variables. A relational screening model was employed in the study. A relational screening model is a research model that seeks to identify the existence and degree of covariance between two or more variables (Karasar, 2008). The study group of the research consisted of 258 (123 female, 135 male) high school students. The Relationship Scales Questionnaire, Social Anxiety Scale that was developed by Bartholomew and Horowitz (1991) whose validity and reliability study in Turkish was carried out by Sümer and Güngör (1999), and the personal information form created by the researcher were used. The obtained data were analyzed with SPSS 17 software, and the results were tabulated and interpreted. In addition to the Social Anxiety and Attachment styles, whether social anxiety changes or not according to descriptive characteristics (gender, type of school, educational status of parents, etc.) were also analyzed. Based on the analyses conducted, it was concluded that there is an inverse and moderately significant relationship between social anxiety and secure attachment style, and a significant relationship at low degree with fearful and preoccupied attachment. The research findings indicated that social anxiety did not vary with the gender variable. Among attachment styles, fearful attachment did not differ among male and female students. The average fearful attachment score of female students was higher than the average score of male students. Social anxiety scores varied according to the educational level of parents. Social anxiety scores of students whose parents are elementary and secondary school graduates were higher than the other groups. Social anxiety scores were also analyzed in terms of the level of satisfaction with the attention and affection of parents, which in turn indicated that the former varied with the level of satisfaction with the affection of father. Social anxiety scores of students who were not satisfied with the attention and affection of their fathers were higher than those who were satisfied. No difference was observed in case of mothers. When analyzing the overall research results, it can be said that social attachment styles have an impact on social anxiety levels, which implies that the relationships to be established with the primary caretaker (usually parents) are very important. The quality of the relationship that parents establish with their children is one of the most effective variables on social anxiety. Considering the fact that attachment process starts with birth, it can be suggested that the trainings to be provided to parents on this matter should be planned before birth. Since the importance of relationships during adolescence should not be ignored, it can be suggested that this would also be an issue to be addressed in family trainings.